

Høring av forslag om vern av skog i Vassfareet

Innholdsfortegnelse

1. Verneforslag.....	3
2. Bakgrunn.....	4
3. Vurderinger etter naturmangfoldloven.....	6
4. Hjemmelsgrunnlag.....	7
5. Saksgang	8
6. Endringer i grense etter oppstartsmelding.....	9
7. Oppstartsmelding, mottatte merknader og Statsforvalterens vurdering	9
8. Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser	11
9. Verneforslag i Vassfaret.....	12
10. Forslag for restarealet i Indre Vassfaret landskapsvernområde	18

1. Verneforslag

Statsforvalteren i Oslo og Viken sender i samarbeid med Statsforvalteren i Innlandet på høring forslag om vern av et større skogareal i Vassfaret som naturreservat. Forslaget gjelder areal som nå ligger innenfor Indre Vassfaret landskapsvernområde og som grenser inntil det eksisterende Bringene naturreservat. Ved et eventuelt nytt vernevedtak vil dagens forskrift for Bringene naturreservat bli opphevet, og en ny, felles forskrift vil gjelde for hele reservatet.

Verneforslaget ligger i Flå og Nesbyen kommuner i Viken, og Sør-Aurdal kommune i Innlandet. Det nye arealet som foreslås vernet som naturreservat er 21 831 dekar. Sammen med eksisterende Bringene naturreservat vil totalarealet bli 29 797 dekar. Vi foreslår å endre navnet til Vassfaret naturreservat. Hele arealet er privat eid, og det er tilbudt til frivillig vern som naturreservat. Vi gjør oppmerksom på at forhandlingene mellom skogeierne og staten pågår og at det kan komme endringer som følge av dette.

Samtidig foreslås det at gjenstående arealer i Indre Vassfaret landskapsvernområde skal innlemmes i Vassfaret og Vidalen landskapsvernområde. Dette restarealet utgjør om lag 20 000 dekar.

Et areal på 26 dekar rundt boplassen Olsonheimen i det eksisterende Bringene naturreservat foreslås tatt ut av reservatet og omgjort til landskapsvernområde.

	Kommuner	Fylker	Areal nytt vern som naturreservat	Antall eiendommer i utvidelsen	Verneverdi
Vassfaret naturreservat	Flå og Nesbyen Sør-Aurdal	Viken Innlandet	21 831 dekar	2 i Flå 3 i Nesbyen 9 i Sør-Aurdal	**

I det følgende er verneforslaget beskrevet med informasjon om området, verneverdier og andre interesser. Vedlagt er også konkret forslag til verneforskrift og kart med forslag til vernegrense.

Dette høringsforslaget er utarbeidet på bakgrunn av de naturfaglige registreringene, forhandlinger og dialog med grunneierne og innspill ved melding om oppstart.

Statsforvalteren ber i denne høringen spesielt om synspunkter på følgende:

- Områdenavn
- Eventuelle konflikter med andre interesser. Vi ber om at eventuelle konflikter beskrives konkret, og hvilke endringer som vil være nødvendig for å løse konflikten.
- Avgrensning
- Forskrifter
- Eventuelle feil i høringsforslaget

Frist for å komme med høringsuttalelser til verneforslaget er 20. april 2022.

Merknader sendes Statsforvalteren i Oslo og Viken pr. e-post til sfovpst@statsforvalteren.no eller som brevpost til: Statsforvalteren i Oslo og Viken, Postboks 325, 1502 Moss.

*Gammel naturskog er sjelden i verneforslaget, og finnes bare i fjellgranskogsbeltet.
Foto: Tom Hellik Hofton*

2. Bakgrunn

Kort områdebeskrivelse

Vassfaret er en skog- og fjelldal mellom Valdres og Hallingdal, typisk for det indre Østlandet. Området har i mange hundre år vært knyttet til skog- og jordbruk, beite, jakt, fiske og friluftsliv. Det var fast bosetning i Vassfaret fra midten av 1700-tallet fram til 1921. Det finnes rester etter 12 gårdsbruk, og 20-30 setre har vært i drift. Mange historier og sagn er knyttet til Vassfaret, og forfatteren Mikkjel Fønhus har hentet mange av motivene sine fra området.

I Vassfaret har det vært drevet aktivt skogbruk i mer enn 300 år, så det er egentlig ikke et villmarksområde. Deler av området har likevel fortsatt et preg av naturskog, og en god del interessante og rødlistede arter, herunder truede arter, er påvist. Reservatene har viktige naturverdier, og de gamle boplassene, setrene og fløtningsinnretningene har viktig verdi som kulturminner.

Verneplan og vernevedtak i 1985

En lang verneplanprosess på 1970- og 1980-tallet ledet fram til vernevedtak i 1985. Dette vernevedtaket omfattet i alt 260 000 dekar;

- Vassfaret og Vidalen landskapsvernområde på ca. 200 000 dekar
- Indre Vassfaret landskapsvernområde på ca. 42 000 dekar
- Bringen naturreservat på ca. 8 000 dekar
- Åtte mindre naturreservater på til sammen ca. 10 000 dekar.

Verneområdene ligger i Flå og Nesbyen kommuner i Viken og Sør-Aurdal kommune i Innlandet, med litt over halvparten i Innlandet fylke.

Formålet med landskapsvernområdene er å ta vare på en naturtype som er karakteristisk for indre deler av Østlandet og kulturverdier, plante- og dyreliv knyttet til dette området. Samtidig skal områdene kunne nyttes til friluftsliv, forskning og undervisning. For Bringen naturreservat er formålet å bevare et område med naturskog der plantelivet skal få utvikle seg mest mulig uforstyrret, og bevare høyereliggende barskoglier som er av særlig betydning for dyrelivet.

Dagens forvaltning

I Vassfaret og Vidalen landskapsvernområde kan det drives ordinært jord- og skogbruk. Bestemmelsene er ikke til hinder for oppføring av nødvendige driftsbygninger med husvære eller oppdyrking og bygging av jordbruksvei, men det er restriksjoner på andre inngrep som kan endre landskapsbildet. For eksempel er hyttebygging ikke tillatt, og masseuttak til vegene i verneområdet skal foregå etter særskilt plan. Det er et generelt motorferdselsforbud i området unntatt i forbindelse med landbruksvirksomhet og på eksisterende vegnett.

I Indre Vassfaret landskapsvernområde er det noe strengere restriksjoner. Skogsdrift skal foregå etter driftsplan godkjent av forvaltningsmyndigheten, og nydyrking er ikke tillatt. Organisert ferdsel av et visst omfang må også ha en egen tillatelse. Med unntak for landbruksvirksomhet er motorisert ferdsel forbudt.

I reservatene er det strenge bestemmelser, og tekniske inngrep, skogsdrift eller annen landbruksdrift er forbudt. Alt planteliv er fredet, og det er forbud mot organisert virksomhet.

Statsforvalteren i Innlandet og Statsforvalteren i Oslo og Viken er forvaltningsmyndighet for de respektive delene av verneområdene.

I 1990 ble det inngått en avtale mellom seks grunneiere som den ene part og daværende Landbruksdepartementet og Miljøverndepartementet som den andre om en kulturvernplan for deler av Indre Vassfaret landskapsvernområde. Formålet med kulturvernplanen var å ta vare på kulturminner, landskap, friluftsliv og kunnskapen om gamle driftsformer i skogbruket. Samtidig skulle kulturvernplanen på en bedre måte enn ordinære driftsformer bidra til å sikre naturverdiene i området. Skogsdrift med hest og fløtning ble den primære oppgaven for kulturvernplanen. Avkastningen av et statlig driftsfond skulle dekke merkostnadene ved den gamle driftsformen. Av økonomiske årsaker har kulturvernplanen ligget nede siden ca. 2007 og er i realiteten nedlagt. Ved en eventuell omgjøring av eksisterende vern gjennom frivillig vern av skog vil kulturvernplanen også formelt måtte avvikles da det heller ikke vil være tømmer tilgjengelig for å kunne gjenoppta planen.

Norske myndigheter har stort fokus på å stanse tap av biologisk mangfold, og skogvern er en viktig del av denne satsingen. Det er satt et mål om 10 % vern av skogen i Norge, og dette skal skje gjennom vern av offentlig eid skog og frivillig vern av privat eid skog. Det er ved årsskiftet 2019-2020 vernet ca. 5 % skog i Norge. Utvidelse av eksisterende reservater og omgjøring av landskapsvernområde til naturreservat er svært aktuelt.

Utfordringer

Statsforvalterne ser på dagens forvaltning av Indre Vassfaret landskapsvernområde som ressurskrevende i forhold til de naturverdier som blir ivaretatt på denne måten. Dette gjelder særlig forvaltningen av skogen, som er en mellomting mellom ordinært skogbruk og fullt vern. Indre Vassfaret har en forskrift og retningslinjer for forvaltning som i liten grad ivaretar naturfaglige verdier, men som samtidig er forvaltningsmessig krevende. Blant annet er Statsforvalteren ansvarlig for å utarbeide skogbruksplan og bekoste denne.

I Indre Vassfaret landskapsvernområde sier forskriften at drift av skogen skal skje i samsvar med driftsplan godkjent av fylkesmann i samråd med fylkesskogsjef. Retningslinjene for skogsdriften er utarbeidet i forbindelse med erstatningssaken etter vernet og er oppsummert i driftsplanen fra 1984. Hovedmålet er at skogen skal drives på en slik måte at verneformålet blir ivaretatt samtidig med at skogsdrifta blir regningssvarende. Retningslinjene innebærer blant annet størrelsesbegrensning på hogstflater, at gamle og døde trær skal bevares og at det skal settes igjen undervegetasjon på hogstflater.

Retningslinjene er relativt åpne, og de går i hovedsak ikke lenger enn de normale miljøhensyn som skal tas i skogbruket i dag. I tillegg ble balansekvantumet på den enkelte eiendom satt for høyt da den første driftsplanen ble utarbeidet, noe som resulterte i at kvantum som kunne tas ut også ble satt for høyt. Dette bidrar til at vernet av Indre Vassfaret gir en dårlig sikring av det biologiske mangfoldet. Fra miljømyndighetenes side har det derfor vært et sterkt ønske om at de delene av landskapsvernområdet som har gode nok kvaliteter og kan egne seg, blir omgjort til naturreservat. Heller ikke grunneierne har vært tilfreds med dagens verneform. Et vern som naturreservat vil gjøre forvaltningen enklere og mer entydig, og dette vil være en fordel både for miljømyndighetene og grunneierne.

Det er et ønske om vesentlig utvidet skogvern i Norge, og stor-områder (over 10 km²) er pekt på som en mangel. Med dette verneforslaget kan vi få et stort naturreservat med en kjerne i eksisterende reservat med store biologiske verdier som gir grunnlag for spredning inn i de nye arealene.

3. Vurderinger etter naturmangfoldloven

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 – 12 skal legges til grunn ved utøvelse av offentlig myndighet og vurderingene skal fremgå av beslutningen. Det foreligger et godt kunnskapsgrunnlag om naturverdiene i verneforslaget, jf. naturmangfoldloven § 8. Vern av dette området vurderes til å bidra til å sikre og styrke verneverdiene i Vassfaret. Forslag om vern av området sendes på høring til aktuelle instanser for å sikre et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag.

Vi mener at konsekvensene av vernet for naturmangfoldet er godt kjent, slik at det er liten fare for at vernet vil ha ukjente konsekvenser for naturverdiene. Vi legger derfor lite vekt på føre-var-prinsippet i denne saken. Det er normalt lite behov for skjøtsel for å opprettholde verneverdiene i denne typen verneområder, men dette må vurderes fortløpende.

Vernebestemmelsene som innføres med vernevedtaket vil bedre enn dagens bestemmelser kunne bidra til å bevare verneverdiene. I og med at hogst ikke blir tillatt innenfor reservatet vil biologisk verdifulle arealer sikres, og på sikt vil også den mer påvirkede skogen kunne utvikle store naturverdier. Den bruken som tillates vil etter Statsforvalterens mening ha begrenset negativ virkning på disse, og den samlede effekten vil således være positiv. Under utarbeidelsen av verneforslaget har Statsforvalterne sammen med Miljødirektoratet særlig vurdert bestemmelsene knyttet til motorferdsel og muligheten for å opparbeide en kjørbare trase til Olsonheimen. Ved dette verneforslaget åpnes det for tiltak som ikke er tillatt etter dagens verneforskrift for Bringen, noe som er helt klart uheldig. Dette er imidlertid nødvendig for å få til en avtale om utvidet reservatvern. Vi vurderer det slik at de fordelene vi kan oppnå for verneverdier og naturmangfold gjennom verneforslaget er vesentlig større enn de ulempene som endring av verneforskriften for Bringen naturreservat representerer. Konsekvensene for naturmangfoldet innenfor det området som verneforslaget omfatter vurderes å være klart positive i forhold til nåværende situasjon. I tillegg vil det gi eierne av Olsonheimen en vesentlig bedre mulighet for å ta vare på de bygningsmessige kulturverdiene. Bygningene har i lang

tid stått og forfalt, men med de foreslåtte bestemmelsene vil det ligge til rette for å vedlikeholde og ta vare på bygningene. Det vil også være enklere å skjømte naturenga på plassen.

Med dette verneforslaget vil det bli bare to verneformer i Vassfaret; flere naturreservater med en restriktiv forvaltning, og ett landskapsvernområde med vernebestemmelser som dagens Vassfaret og Vidalen landskapsvernområde. Dette vil gjøre forvaltningen enklere og mer forutsigbar for både eiere, bruker og myndigheter.

Vi mener at vernet totalt sett vil ha positiv effekt for samla belastning på økosystemene og samla belastning på verneverdiene i området jf. naturmangfoldloven. Vern av områdene er ansett som den beste måten å beskytte det tilhørende naturmangfoldet på, og forventes å bidra til en positiv utvikling av artene og naturtypene, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Statsforvalteren mener det foreligger tilstrekkelig kunnskap om effekten verneforslaget vil ha for naturmangfoldet, og kravet om kunnskapsgrunnlaget i § 8 anses oppfylt. Førre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 tillegges derfor mindre vekt. Verneforskriftene skal i seg selv medvirke til at den samlede belastningen blir redusert. På denne måten vil vernetiltaket ha en positiv virkning på økosystemene, jf. § 10. Vernevedtak kan likevel i enkelt tilfeller føre til økt bruk av området til friluftsliv og naturopplevelse, men omfanget av dette er vanligvis begrenset. Dette vil normalt ikke vil ha negativ betydning dersom vernet følges opp med nødvendig oppsyn og informasjon, eller tilrettelegging og skjømtsel ved behov. Forskriftene åpner for tiltak vi anser at normalt ikke vil gi negativ påvirkning på reservatet, men dette må også følges opp med oppsyn og informasjon. Ved det mener vi den samla belastningen ikke vil være av negativ betydning for områdene.

Prinsippet om at kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, § 11, er etter Statsforvalterens vurdering mindre relevant i denne saken. Nødvendige kostnader til vern, forvaltning, oppsyn, informasjon og skjømtsel må bæres av staten, mens eventuelle kostnader ved miljøforringelse ved dispensasjonssaker i naturreservatene må vurderes ved hvert enkelt tilfelle.

Statsforvalteren har brukt prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder i § 12 i sin behandling av saken. Dette punktet omfatter også lokalisering og avgrensing av tiltaket. Staten er avhengig av at de aktuelle arealene blir tilbudt for vern, og vi har i samarbeid med Viken Skog og grunneierne jobbet for å få til et så godt verneforslag som mulig, både med hensyn til grenser og vernebestemmelser. De vurderingene som er gjort går frem av denne tilrådingen.

4. Hjemmelsgrunnlag

Gjennom Melding til Stortinget 14 (2015–2016) og behandlingen av denne er vern av norsk natur, herunder skog, vurdert. Gjennom meldingen legges det opp til at vern av skog på privateid grunn i hovedsak skal gjennomføres som frivillig vern og vern av offentlig eid areal. Gjennom behandlingen i Stortinget ble det i tillegg bestemt at det skal settes et mål om vern av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog til 10 % av skogarealet.

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av lov av 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) jf. §§ 33-51. I naturmangfoldloven er det hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier. Vernekategorien naturreservat er den strengeste verneformen, og denne blir normalt brukt for vern av skog.

Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i Statsråd etter naturmangfoldloven § 37, som lyder slik:

Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,*
- b) representerer en bestemt type natur,*
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,*
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller*
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi*

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettings tiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettings tiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for å ivareta verneformålet, skal det samtidig med vernevedtaket legges frem et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk godtgjørelse til private som bidrar til områdets skjøtsel.

5. Saksgang

I saker med frivillig vern av skog er det en forhandling mellom skogeier og staten i tillegg til standard verneplan med offentlig høring. Viken Skog bistår skogeierne i Vassfaret i forhandlingene. Statsforvalterne er ansvarlig for det formelle verneplanarbeidet med oppstartmelding og høring av verneforslag.

Tilbud og forhandlinger

Fylkesmannen i Oppland (nå Statsforvalteren i Innlandet) fikk i august 2011 tilbud om frivillig vern av ca. 7 000 dekar. I juni 2015 mottok vi et revidert tilbud som omfattet et areal på ca. 11 500 dekar. Fylkesmannen i Buskerud (nå Statsforvalteren i Oslo og Viken) fikk tilbud om frivillig vern for en eiendom i april 2016 og en eiendom i mai 2017, og våren 2018 ble ytterligere to eiere med.

Før et vernevedtak må skogeiere og staten bli enige om en avtale om vern. Denne avtalen omfatter erstatning, grense og vernebestemmelser. Forhandlingene for verneforslaget i Vassfaret pågår samtidig med høringen.

Kartlegging

Det er gjort naturfaglige registreringer i to omganger. I 2013 ble det kartlagt et areal på 14 851 dekar, hovedsakelig i Sør-Aurdal. I 2017 ble det kartlagt et areal på 4640 dekar i Flå og Nesbyen. Begge kartleggingene sier at tilbudsarealet i begrenset grad oppfyller mangler i skogvernet, men sammen med eksisterende naturreservater har arealene klar verdi som storområde. Et utvidet vern vi bidra til å styrke naturverdiene i Vassfaret.

Oppstartsmelding

Statsforvalterne meldte oppstart av verneplanarbeid 4. mars 2018 med frist for uttale 27. april. Oppstartsmeldingen ble sendt til grunneiere og aktuelle lokale, regionale og nasjonale etater og organisasjoner, og verneforslaget ble kunngjort i aktuelle aviser. Innspillene til oppstartsmeldingen er oppsummert og kommentert av Statsforvalteren i kapittel 7 i dette høringsdokumentet.

Videre saksgang etter naturmangfoldloven

Verneplanen skal følge faste saksbehandlingsrutiner som fremgår under:

- Offentlig høring av konkret verneforslag med beskrivelse av verneverdier og andre verdier, samt de konsekvensene forslaget antas å få. Forslag til vernekart og verneforskrift er vedlagt.
- Etter høringen skal Statsforvalterne vurdere innkomne merknader og eventuelt gjøre endringer i forslaget. Eventuelle større endringer må drøftes med grunneierne. Deretter sender Statsforvalterne sin tilrådning til Miljødirektoratet.
- Miljødirektoratet vurderer forslaget og sender sin tilrådning til Klima- og miljødepartementet (KLD).
- KLD forbereder saken og legger forslag om vern frem for Kongen i Statsråd.
- Vedtak om vern gjøres av Kongen i Statsråd som kongelig resolusjon. Etter vedtaket vil erstatningen bli utbetalt i tråd med avtalen med grunneier.
- Statsforvalterne sender brev til grunneiere og andre høringsinstanser og kunngjør vedtaket i aktuelle aviser. De nye verneområdene blir skiltet og merket. Grensemerkingen blir vanligvis gjort av jordskifteretten, som etter begjæring fra Statsforvalteren opptar sak om grensegang for det enkelte område.

6. Endringer i grense etter oppstartsmelding

Som følge av forhandlinger med grunneierne er det gjort noen grenseendringer etter oppstartsmeldingen.

- Et fjellareal opp mot Slafjellet på gbnr. 84/6 er trukket ut av verneforslaget. Et lite areal rundt Fjellsætra på gbnr. på samme eiendom er også trukket ut.
- Et areal på østsiden av Nevlingen og Nedre Grunntjern på gbnr. 84/6, 84/7 og 84/23 med bl.a. boplasser og hytte er trukket ut av verneforslaget.
- Et areal på 27 dekar rundt Olsonheimen i det eksisterende Bringen naturreservat foreslås endret til landskapsvernområde.
- Lengst nordøst er en ny eiendom, gbnr. 84/4, tilbudt til vern og tatt inn i forslaget.
- På vestsiden av Strøselve er en kantsone langs elva tatt inn i verneforslaget.

Det er ellers gjort mindre endringer for å tilpasse til eiendomsgrense.

Statsforvalteren understreker at forhandlingene mellom skogeierne og staten pågår ennå, og at det ikke er inngått formell avtale om vern. Disse forhandlingene kan medføre endringer i grense og forskrift.

7. Oppstartsmelding, mottatte merknader og Statsforvalterens vurdering

Oppstartsmelding ble sendt til grunneiere og andre høringsinstanser 4. april 2018. Det kom 14 merknader til meldingen. Sammendrag av disse og Statsforvalternes vurdering er gitt nedenfor.

Statnett SF uttaler at det har ikke anlegg som er berørt av planene og har ingen merknader til planen.

Språkrådet – stedsnavnstjenesten for Østlandet og Agderfylkene sier navneforslaget Vassfaret naturreservat er i samsvar med skrivemåten i Sentralt stedsnavnregister og har ingen merknader til navneforslaget.

Forsvarsbygg har ingen merknader utover at de generelle unntaksbestemmelsene som gjelder for militær operativ virksomhet og avgang og landing med Forsvarets luftfartøy medtas i forskriften.

Statens vegvesen region Øst viser til at tiltaket ikke berører riks- eller fylkesvegstreknings i Oppland, og har dermed ingen merknader.

Bane NOR opplyser at verneforslaget ligger i stor avstand til Bane NOR sine anlegg og de har ingen ytterligere merknader til saken.

Direktoratet for mineralforvaltning uttaler at området ikke berører kjente forekomster med mineralske ressurser eller bergrettigheter, og de har derfor ingen kommentarer til verneforslaget.

Medlemmer i Sørvestre Vassfaret Vel ved Pål Nordmark har fulgt Vassfaret i mange år og sett skogsbilveier og hogst blir utført på urørt mark. De ser med glede og forventning på den nye verneprosessen.

Statsforvalterens kommentar: Merknadene tas til etterretning.

Norsk Bergindustri har ingen merknader til oppstartsvarselet, men ber om å bli oppført på adresselisten for høringer.

Statsforvalterens kommentar: Dette er fulgt opp.

Riksantikvaren viser til regional kulturminneforvaltning og ber om at saken oversendes til regionalt nivå.

Statsforvalterens kommentar: Fylkeskommunene er på Statsforvalteren adresseliste.

Vassfarfjellet løypelag opplyser om at de har en skiløype («eventyrløypa») som så vidt vil berøre det sør vestre området av det foreslåtte naturreservatet. Det er til tider behov for å rydde vegetasjon i traséen, og løypa er merket enkelte steder. Vassfarfjellet løypelag ønsker å kunne fortsette med løypa og det som må til for å holde den i orden.

Statsforvalterens kommentar: Denne skiløypa berører Indre Vassfaret landskapsvernområde, og Vassfarfjellet løypelag har fått tillatelse til vedlikehold og oppkjøring. Løypa går så vidt inn i dette verneforslaget lengst sørvest. Statsforvalteren mener dette er uproblematisk i forhold til verneverdiene. I verneforskriften er det derfor tatt inn at eksisterende løyper kan ryddes og vedlikeholdes, og at det kan gis tillatelse til motorferdsel for oppkjøring av skiløype.

Ni hytteeiere på Veneli og Styrmannstjern ved Terje Bøhler uttaler at det er gledelig å registrere Statsforvalterens prosess med å få et mer permanent vern av områder i Indre Vassfaret landskapsvernområde. De mener den hogsten som er foregått i årevis har forandret landskapets karakter, i strid med selve verneformålet. De oppfordrer til å utvide området ytterligere mot vest, vist på kart. Dette begrunnes med områdets funksjon som storområde med naturskog fra Vassfarets dalbunn til omkringliggende fjell som må forbli et mest mulig urørt fristed, det har flotte friluftsområder og presset på arealene er sterkt økende. De foreslår også å etablere et naturreservat

rundt området Torget nær Turufjell i forbindelse med hytteutbyggingen som er planlagt der. Dette kan være et avbøtende tiltak for å sikre rike, urørte naturområder for etterslekten.

Statsforvalterens kommentar: Se nedenfor

Knut Nergaard ønsker verneforslaget velkommen. Han påpeker at det fortsatt er mye urørt natur som har preg av villmark, og at en utvidelse mot vest og sørvest bør vurderes for å sikre området mot intens og kortsiktig utnyttelse som hytteområde.

Statsforvalterens kommentar: Se nedenfor

Gunnar Nergaard har hatt lange opphold på Dagaliser siden 1945 og støtter ethvert forslag om utvidelse av naturreservatet. Han har sett den irreversible utviklingen med vei og hytter i Vassfaret, og håper at det som er igjen av uberørt natur kan fortsette å være i denne tilstand. Foreslår å utvide forslaget til å dekke hele vassdraget i Buvassdalen opp til og med Buvatn. Videre foreslår han å strekke området lenger sørover, på bakgrunn av presset som vil komme ved utbygging i Turufjellområdet.

Statsforvalterens kommentar: Se nedenfor

Svein Erik Nergaard har hytte på Dagaliser og har vært aktiv i området Bringen-Buvatn-Benkin-området i lang tid. Han mener forslaget om utvidelse av reservatet mot sør er et godt og viktig tiltak, ikke minst på bakgrunn av aggressive utbyggingstendenser og intensiv tømmeravvirkning. Nye grenser kan gjerne gå enda lenger sør enn det som er foreslått. Videre bør reservatet utvides vestover så Benkin med Buvatn og Spunstjern kommer innenfor det vernede området. Dette er et nokså utilgjengelig område og fremstår som relativt urørt. Dette arealet henger økologisk sammen med Buvassdalen og resten av arealet som allerede er fredet i Bringen naturreservat. Eventuelle inngrep i Benkin vil ha direkte negative konsekvenser for reservatet. Innsender stiller også spørsmål ved om ikke det eksisterende landskapsvernområdet burde utvides mot vest og sydvest som en buffer mot fremtidig press på dette området.

Statsforvalterens kommentar: Statsforvalteren er enig i at verneforslaget med fordel kunne hatt med arealer ytterligere mot vest, og at disse arealene landskapsmessig hører sammen med Bringen. Viken Skog har tatt spørsmålet opp med de aktuelle grunneierne, men vi har ikke lykket med å få tilbud om frivillig vern her. Dersom grunneierne senere skulle ønske å tilby arealene for frivillig vern, kan det være aktuelt med en ny verneplanprosess og en utvidelse. Når det gjelder arealene lenger sør i Vassfaret så kan det være aktuelt å se på dette etter at denne verneplanen er vedtatt. Statsforvalteren er enig i at det kan være arealer i og rundt Vassfaret og Vidalen landskapsvernområde som kan egne seg som naturreservat.

8. Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser

Miljødirektoratet bestemmer hvem som er forvaltningsmyndighet for verneområder. Alle kommuner har et stående tilbud om å være forvaltningsmyndighet for vernede områder i sin kommune. Ingen av de aktuelle kommunene har per nå hatt ønske om forvaltningsansvar for verneområdene i sin kommune. Det er dermed de respektive Fylkesmennene som er forvaltningsmyndighet for verneområdene i Vassfaret.

Nye verneområder blir merket og skiltet, og det blir som regel utarbeidet informasjonsplakater eller annen informasjon om reservatene. I forskriftene åpnes det for å gi dispensasjon for enkelte tiltak, og slike søknader behandles fortløpende av forvaltningsmyndigheten. Ved behov for forvaltningsplan og skjøtsel vil det bli søkt om midler fra Miljødirektoratet på vanlig måte. Det foreslåtte verneformålet er i stor grad knyttet til gammel barskog under naturlig dynamikk, og det vil dermed være lite behov for økologisk skjøtsel i verneområdene. Vi kan heller ikke se at det er noe ved den aktuelle skogtilstanden som skulle tilsi et behov for slik skjøtsel.

Forvaltningsplan blir utarbeidet for de verneområdene der det er behov for det, særlig der det er behov for skjøtsel for å fremme verneverdiene. Det kan også bli utarbeidet i områder med stor menneskelig bruk. For de eksisterende verneområdene i Vassfaret ble det i 1997 utarbeidet retningslinjer for forvaltning av verneområdene. Disse gir retningslinjer for blant annet skogsdriften, veiene, friluftsliv og turisme, kulturminner og kulturlandskap, i tillegg til en gjennomgang av ulike aktørers roller og ansvar. Det vil være aktuelt å utarbeide en ny forvaltningsplan.

Statens naturoppsyn har oppsynsansvar for alle verneområder, og de vil organisere oppsyn i nye naturreservater etter vernevedtak.

9. Verneforslag i Vassfaret

Verneforslaget består av to separate delområder. Hoveddelen ligger øst og sør for Bringens naturreservat og omfatter dalen mellom Domfet i vest og Fjellvatnet i øst, samt den vestvendte lisa nordover til Strøslidammen. Det favner høydespennet fra Vassfardalens bunn rundt 575 moh. opp til skoggrensa mot Slafjellet. Nord for Bringens naturreservat foreslås det en mindre utvidelse i lisa på østsiden av Strøslifjell og nord til Trytetjern. Her inkluderes Strøslifjell på 1107 moh.

Verneforslaget ligger i mellom- og nordboreal sone og på fattig berggrunn. Vegetasjonen domineres helt av fattige gran- og furuskogssamfunn, med gran som det vanligste treslaget. Fattig myr og våtmark dekker små arealer. Hovedvassdraget i Vassfaret sin øvre del med Strøselva, Suluvatnet, Øvre og Nedre Grunntjern og litt av Nevlingen ligger innenfor verneforslaget. Sør for Bringens naturreservat er det nordøstvendte lisider med flere dypt nedskårne bekker samt flere mindre koller.

Området er sterkt preget av omfattende gjennomhogster opp gjennom tidene, og det er også noen småflathogster fra nyere tid. Storparten er derfor ganske ordinær eldre skog med få biologisk gamle trær og lite død ved. Det er hogd helt opp til skoggrensa, men i de øvre delene finnes arealer som er mindre påvirket og med naturskogpreg, for eksempel nordvest for Slafjellet og lia opp mot Kvilarhaugen.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en stor, variert og velavgrenset skogdal med hele tverrsnittet av dalføret, inkludert det gjennomgående hovedvassdraget. Skogen i området er representativ for høyereliggende skog på sentrale deler av Østlandet, og deler av området har innslag av urskognær skog med referanseverdier for slik skog. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for sjeldne, sårbare og truede arter og er viktig for arter som er avhengig av store arealer eldre skog.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Isolert sett har verneforslaget begrensede naturverdier (svak regional verneverdi). Den viktigste verdien ligger i at dette kan bli et storumråde-reservat med relativt liten grad av nyere påvirkning. Selv om storparten av arealet vil trenge lang tid på å nå fram til en naturskogs-nær tilstand, så vil naturskogarter og arealkrevende gammelskogarter gradvis få bedre livsvilkår dersom arealet vernes. Flere slike arter finnes i eksisterende naturreservat, noe som gir grunnlag for spredning til nye områder. Og på tross av fattig berggrunn og langvarig, hard hogstpåvirkning er det påvist flere rødlistearter, herunder truede arter. Storumråder er definert som en mangel i skogvernarbeidet. Dette er en stor skogdal med for det meste naturskog som favner en hel dalgang med et stort vassdrag og et tverrsnitt av Vassfardalen. Området vil ha en klar storumrådeverdi. Verneforslaget er vurdert som regionalt verneverdig (**). Det eksisterende Bringens naturreservat har stedegegn naturskog, til dels urskog-nær, og her er det rikt biologisk mangfold og store naturverdier.

Vassfaret har også en spesiell historie og identitet som "sagnomsust" dalføre. Sett i sammenheng med de eksisterende reservatene har verneforslaget regional verdi.

Verneforskrift

Verneforskriften bygger på en standard mal utarbeidet av Miljødirektoratet, men den blir tilpasset det enkelte område. I denne verneplanen foreslår vi en ny verneforskrift for hele det utvidete reservatet slik at også eksisterende Bringens naturreservat underlegges den nye forskriften.

Avgrensing

I Sør-Aurdal er storparten av arealet i Indre Vassfaret landskapsvernområde foreslått omgjort til naturreservat. Unntaket er et areal rundt Vassfarplassen og Amundheimen, høyereliggende arealer på Slafjellet og i tillegg Slasetra i nord. For verneverdiene ville det vært positivt om ytterligere areal i Sør-Aurdal kunne blitt inkludert. Det vil også være positivt om det nye verneområdet på sikt kan bindes sammen med Nevlingkollen naturreservat slik at storumrådekvalitetene kan utvikles enda bedre.

I Flå og Nesbyen ligger verneforslaget sør og nord for det eksisterende Bringens naturreservat. Her er store areal i Indre Vassfaret landskapsvernområde ikke med i verneforslaget. Dette gjelder skog i området Heimansetran – Trytetjennåsen som er betydelig hogstpåvirket og som ikke er tilbudt til vern. Dette området mangler biologiske verdier, men av hensyn til arronderingen burde deler av dette vært inkludert. En kantsone langs hovedvassdraget er inkludert i høringsforslaget. På vest- og nordsiden av Bringens gjelder det areal med fjellskog som heller ikke er tilbudt til frivillig vern. Med unntak av hytteområdet på Dømfet kunne dette arealet også med fordel innlemmes i reservatet.

Kulturminner og kulturhistorie

Vassfaret har vært i aktiv menneskelig bruk i lang tid, med fast bosetning siden før Svartedauden (1349). Den faste bosettinga opphørte rundt 1915. Skogbruk har vært drevet i Vassfaret i mer enn 350 år. Det finnes en lang rekke kulturminner som viser en langvarig utnyttning av utmarksressursene, særlig skogsdrift og fløting. Vi finner boplasser, setre, mølle, gamle ferdselsårer og spor etter jakt og fiske. Elva bærer preg av tidligere tiders fløtning ved flere demninger og andre innretninger for fløtningen.

Den delen av Vassfaret som ligger i Viken fylke er av Riksantikvaren registrert som kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse. Dette knyttes til at kulturminnene er relativt godt bevart, og de gir et tidsbilde fra et landskap og en periode da alle tilgjengelige ressurser ble tatt i bruk. Arealet i Innlandet fylke er med i Riksantikvarens forslag til kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse, en plan som var på høring sommeren 2021. Det ligger flere Sefrak-registrerte bygninger og

møllehus ved Grunntjernfossen og på Amundheimen og Vassfarplassen. Ved Skardet lengst nord i verneforslaget er det flere tufter/ruiner etter bygninger.

Kulturverdiene er en del av verneformålet for de eksisterende landskapsvernområdene i Vassfaret. Kulturverdiene vil ikke være en del av verneformålet for det foreslåtte naturreservatet, men kulturminnene og kulturhistorien er likevel med på å berike området. I verneforslaget er det generelt tillatt med ordinært vedlikehold av bygninger, dammer og andre fysiske innretninger. I tillegg er det tatt inn en bestemmelse i verneforskriften § 7 som sier at forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi dispensasjon til istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner. Den store betydningen kulturverdiene og kulturhistorien har hatt for vernet i Vassfaret gjør at vi vil søke å få til en god ivaretagelse av kulturminnene innenfor reservatet. I slike saker vil vi også samarbeide med kulturvernmyndighetene og legge vekt på deres vurdering.

I Vassfaret har det vært drevet fløtning av tømmer i vassdraget gjennom flere hundre år, og vi ser det som viktig at fløtningshistorien fortsatt kan fortelles gjennom kulturminnene i området. Det er flere fløtningsdammer i vassdraget, i tillegg er det flere enkle skådammer bygget for å lede tømmeret på rett vei. Innenfor verneforslaget er det en dam ved Øvre Grunntjern i tillegg til en ved grensa ved Strøsdammen i nord. Nevlingen er regulert med reguleringshøyde 2,5 meter. Reguleringen berører verneforslaget, men dammen i utløpet av Nevlingen ligger utenfor. Vassfaret Elvekasse eier og forvalter damanleggene og fløtningsinnretningene, og de er rettighetshaver og har ansvaret for reguleringene. Inndemmet vatn selges i dag til Foreningen til Bægnavassdragets Regulering. Vi legger til grunn at et vern som naturreservat ikke vil begrense dagens bruk av vannet.

Kulturvernplanen har vært en viktig del av forvaltningen av verneområdet. Ved en formell nedleggelse av kulturvernplanen vil det stå igjen midler på driftsfondet. Det må da tas stilling til hvordan disse midlene skal disponeres. I tråd med intensjonen bak bevilgningen av disse midlene, mener Statsforvalteren at pengene bør settes på et tilsvarende fond med formål å ta vare på kulturminner i Vassfaret og Vidalen. Dette må avklares med Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet.

Bygninger

Det er flere setre, buer og hytter i verneforslaget. De fleste av disse ligger langs vassdraget, men det er også noen setre lenger oppe i liene. Eksisterende bygninger kan vedlikeholdes i samsvar med status på vernetidspunktet og innenfor samme størrelse. Ved eventuell brann eller naturskade kan det søkes om gjenoppføring av bygninger. Påbygg til hytter eller nybygg av hytter vil ikke kunne tillates i reservatet. Vi har imidlertid tatt inn en mulighet for å få tillatelse til å sette opp uthus eller tilbygg med uthusfunksjon. Dette begrunnes med at mange av hyttene i Vassfaret er gamle og har en enkel standard, og at det kan være behov for uthus for å bedre sanitærforholdene i tillegg til plass for ved, utstyr og redskap. Denne paragrafen er kun tenkt brukt i de tilfellene et uthus vil kunne bedre de miljømessige forholdene, og ikke for å utvide hyttearealet. I verneforskriften foreslås det at det er generelt tillatt å rydde vegetasjon på inntil 2 dekar rundt hytter. Det er også tatt inn en mulighet til å søke og få tillatelse til hogst av ved til hytter og setre i reservat ut over 2 dekar dersom dette ikke er tilstrekkelig.

Spesielt om boplassene Vassfarplassen, Amundheimen og Olsonheimen

Det er tre tidligere boplasser i denne delen av Vassfaret. Vassfarplassen og Olsonheimen var bebodd fram til 1914-1915, mens Amundheimen ble fraflyttet på 1860-tallet. Olsonheimen ligger i dagens Bringen naturreservat, mens Vassfarplassen og Amundheimen ligger i Indre Vassfaret landskapsvernområde. I dette verneforslaget foreslås et areal rundt Olsonheimen tatt ut av reservatet slik at alle de tre boplassene med et areal rundt holdes utenfor naturreservatet og foreslås vernet som

en del av Vassfaret og Vidalen landskapsvernområde. Disse arealene skal kunne skjøttes som kulturlandskap.

Vassfarplassen ligger i den varme, sørvendte lia nord for Nevlingen. Her har det vært aktiv restaurering av kulturlandskapet og gjenoppbygging av i alt 7 bygninger etter dispensasjon fra verneforskriften for landskapsvernområdet. Gjenoppbyggingen er det grunneier som har stått for, og bygningene er for det meste gamle bygninger som er tilflyttet plassen og oppført på de gamle tuftene etter tilsvarende hus som har stått der tidligere. Statsforvalteren har stått for årlig rydding og slått av tidligere innmark på vel 5 dekar siden 2002. I dag framstår plassen som et godt bevart kulturlandskap med gamle bygninger og en artsrik og svært viktig slåttemark i god hevd. Vassfarplassen representerer et verdifullt kulturlandskap både mht. kulturhistoriske og biologiske verdier. Arealet fra like ovenfor tunet og ned til vassdraget foreslås videreført som landskapsvernområde. Arealet på dette er ca. 140 dekar.

Verdifull slåtteeeng på Vassfarplassen. Foto: Tom Hellig Hofton

Amundheimen ligger øst for Vassfarplassen, og tunet består av 4 bygninger. Bygningene på plassen er i god hevd, men det er ikke knyttet spesielle naturverdier til det som tidligere var innmark. Det er imidlertid potensiale for kulturbetingede arter på plassen. Sammen med Vassfarplassen utgjør Amundheimen et viktig kulturlandskapselement i den indre delen av Vassfaret.

Den øvre delen av skogeiendommen, fra cirka 680 moh og oppover, er inkludert i verneforslaget. Den nederste delen inkludert selve boplassen er tatt ut av verneforslaget og foreslås videreført som landskapsvernområde. Dette utgjør cirka 290 dekar.

Olsonheimen ligger i det eksisterende Bringan naturreservat. Cirka 26 dekar på den gamle boplassen foreslås tatt ut av naturreservatet og omgjort til landskapsvernområde.

Den tidligere innmarka rundt Olsonheimen har ligget i lang tid uten skjøtsel, og de kulturbetingede biologiske verdiene er små, men det er noen naturengplanter og mulig potensiale for beitemarksarter på den tørre enga nord for husene.

Både bygninger og marka rundt bærer preg av liten aktivitet gjennom de seinere år. Eierne opplever at skjøtsel og vedlikehold av boplassen er vanskelig fordi det ikke er vei fram til plassen. De har derfor i verneprosessen stilt krav om å få en kjørbar adkomst til Olsonheimen. Hensikten er å komme inn med traktor eller gravemaskin i forbindelse med nødvendig arbeid på bygningene og rundt disse der bekken til tider tar nye løp helt inn til bygningene. Videre ønsker de å kunne bruke ATV for frakt av utstyr og materialer.

Statsforvalteren og Miljødirektoratet har i forhandlingene med eierne åpnet for at det kan opparbeides en trase inn til Olsonheimen som skal ha preg av å være en forsterket sti med bredde inntil 1,3 meter som også kan benyttes til enkelte turer med ATV. Traseen skal opparbeides med gravemaskin, og det vil være nødvendig å flytte enkelte steiner og fjerne mindre trær. Det vurderes å ikke være behov for å hogge større trær. Det er lite behov for skjæring/fylling, og traseen skal ikke gruses. Bekkekantene kan jevnes slik at ATV kan krysse bekken uten bru, og eventuell bru over bekken skal kun være dimensjonert for gående.

Den samme traseen skal også kunne tilrettelegges slik at den kan benyttes med traktor eller gravemaskin i forbindelse med spesielle tyngre arbeider på plassen slik som restaurering av bygningene. Det vil sannsynligvis være svært begrenset behov og gå mange år mellom hver gang dette er aktuelt. Denne ekstra bredden tilbakeføres og får gro igjen naturlig etter bruk slik at permanent bredde kun er ca. 1,3 meter.

Motorferdsel på traseen vil være søknadspliktig. Det kan gis tillatelse til bruk av ATV for frakt av ved, materialer og utstyr til Olsonheimen, ikke persontransport.

Veier og andre tekniske inngrep

Eksisterende bilveier er avmerket på vernekartet. Veier, inkludert opparbeidete snuplasser og parkeringsplasser kan vedlikeholdes i henhold til standard på vernetidspunktet. Motorferdsel er generelt forbudt, med noen unntak som er listet opp i verneforskriften. Det foreslås at motorferdsel på bilveiene skal være tillatt i forbindelse med bruk og tilsyn av eiendommer, hytter og boplasser samt dam ved Øvre Grunntjern. Den innerste delen av veien inn mot Olsonheimen i Flå kommune er omsøkt og bygd som traktorvei, men den har standard som en enkel bilvei. Denne delen foreslås i verneplanen definert som bilvei.

Veien inn mot Øvre Grunntjern er stengt med bom ved grensa til Indre Vassfaret landskapsvernområde. Veien fra Flå som kommer ned ved Nevlingen er stengt med bom litt innenfor grensa til Vassfaret og Vidalen landskapsvernområde. Det bør fortsatt være bommer på disse to stedene slik at det blir lettere å føre kontroll med den motoriserte ferdsele på veiene.

Eksisterende traktorveier er avmerket på vernekartet, og de kan vedlikeholdes i henhold til standard på vernetidspunktet. Det foreslås at motorferdsel på traktorveiene skal være tillatt i forbindelse med uttransport av felt elg og hjort.

Landing og start med Forsvarets luftfartøy er generelt tillatt i verneforslaget, men dette gjelder altså kun for forsvarsaktivitet.

Landbruk

Det går sau på beite i Vassfaret, men det er for tida ikke beite av storfe. Vi er ikke kjent med at det er faste gjerder eller sankekvever i forbindelse med beitedrift i området, men i de foreslåtte forskriftene kan det gis tillatelse til oppsetting av gjerde.

Deler av arealet benyttes til vinterbeite for Filefjell Reinlag fra midten av desember til slutten av april. Sommerstid beiter reinen lengre nord. Vinterstid blir det vanligvis brukt snøscooter i gjetinga, nede i Vassfaret skjer det som regel på islagte vann og veier, men enkelte ganger må det hentes rein som går inne i skogen. Det går ei flyttelei for rein over Vassfaret mellom Hedalsfjella og Sørbølfjellet, sør for verneforslaget.

Friluftsliv

Det foregår mange ulike typer friluftsliv i Vassfaret. En merket tursti følger vassdraget, og det er en rekke umerkede stier. I tillegg til fotturer er området godt egnet for sykling på skogsbilveiene, samt ridning og padling. Det går en skuterkjørt skiløype (Eventyrløypa) som så vidt kommer innenfor verneforslaget i sørvest ved Likkistefjellet. Også på Slafjellet går det ei skuterkjørt skiløype, men den ligger i det fjellarealet som foreslås videreført som landskapsvernområde. Det er flere turisthytter i og rundt Vassfaret, men ingen innenfor verneforslaget. Noen overnatter i telt inne i verneområdet. I tillegg kommer folk på dagstur fra bygdene eller fra hytter i nærheten. På Dagali og Domfet er det en del hytter innenfor og like utenfor grensa for Indre Vassfaret landskapsvernområde. Lenger sør på Hallingdal-siden er det større hyttefelt like utenfor grensa for Vassfaret og Vidalen landskapsvernområde.

Jakt og fiske er også viktige friluftaktiviteter i Vassfaret, og det er tillatt i samsvar med gjeldende lovverk.

Reiselivsvirksomhet er tillatt dersom aktiviteten ikke er i strid med bestemmelser i forskriften. Det kan gis tillatelse til reiselivsvirksomhet ut over det som er generelt tillatt, dersom det i forkant utarbeides en plan som blir godkjent av forvaltningsmyndigheten.

I det eksisterende Bringen naturreservat og Indre Vassfaret landskapsvernområde er organisert friluftsliv forbudt, men forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til dette. I forslaget til revidert forskrift er denne bestemmelsen endret til at bruk av naturreservatet til teltleirer og andre større arrangementer er forbudt. På dette punktet har forvaltningen av verneområder generelt endret seg, og det er nå større vekt på at verneområdene skal kunne benyttes til friluftsliv og gode naturopplevelser. Praksis nå er at arrangementer med færre enn cirka 30 deltakere (en skoleklasse) kan skje uten særskilt søknad, mens større arrangementer trenger tillatelse. Dersom et arrangement vurderes til å ikke være til skade for verneverdiene, vil det normalt bli tillatt.

Uorganisert teltslaging er tillatt, men det er forbud mot teltleirer. Noe av bakgrunnen for dette er et sårbart fugleliv. Teltleirer har så langt ikke vært et problem i Vassfaret, men området har potensiale til å få en del besøk og slitasje på de mest attraktive plassene langs vassdraget. Ved å skjerme naturreservatet kan slike leirer kanaliseres til Vassfaret og Vidalen landskapsvernområde.

I den foreslåtte forskriften er det generelt tillatt å rydde eksisterende stier og skiløype i reservatet. Det kan også gis tillatelse til å etablere nye stier. Det er et ønske å beholde et preg av villmark med begrenset motorferdsel og tilrettelegging i naturreservatet, og derfor åpnes det ikke i forskriften for å etablere nye skiløyper.

På bilveier og traktorveier er bruk av sykkel og hest og kjerre og riding tillatt. Det foregår noe sykling på stier i området, og enkelte steder er det problemer med slitasje i stiene. Vi ser at det kan være en interesse for å sykle på stier i Vassfaret for å få en rundtur. Vi ønsker imidlertid å beholde et mest mulig uberørt preg, og åpner derfor ikke for sykling på stier i naturreservatet. Det er mange muligheter for sykling på skogsbilveier samt på stier utenfor naturreservatene. I forskriften § 7 har vi tatt inn en mulighet for å få tillatelse til å ri eller sykle på stier etter søknad.

Det nordvestligste arealet rundt Strøslifjellet er registrert i Naturbase som del av et større svært viktig friluftsområde med verdi som et stort turområde uten tilrettelegging.

Mineralforekomster, grus og pukk

I NGU sin kartdatabase er det ikke registrert grus- og pukkkforekomster innenfor verneforslaget, og heller ingen mineralforekomster.

Planstatus

Flå kommune og Nesbyen kommune: LNRF-areal for nødvendige tiltak i landbruk og reindrift og gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag. Verneområdene er vist som båndlagt med hjemmel i naturmangfoldloven.

Sør-Aurdal kommune: LNFR-område, landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift der verneområdene i Vassfaret er vist som båndlagt med hjemmel i naturvernlovgivningen.

10. Forslag for restarealet i Indre Vassfaret landskapsvernområde

Indre Vassfaret landskapsvernområde har et noe strengere vern enn Vassfaret og Vidalen landskapsvernområde, i hovedsak gjelder dette skogsdrift.

Som beskrevet i kap. 2 om utfordringer mener Statsforvalteren at Indre Vassfaret har en forskrift og retningslinjer for forvaltning som i liten grad ivaretar naturfaglige verdier, men som samtidig er forvaltningsmessig krevende. I denne høringen foreslås det derfor at restarealet i Indre Vassfaret landskapsvernområdet som ikke vernes som naturreservat blir innlemmet i Vassfaret og Vidalen landskapsvernområde. I tillegg blir boplassen Olsonheimen i Bringen naturreservat skilt ut fra naturreservatet og foreslått vernet som en del av Vassfaret og Vidalen landskapsvernområde. Det vil da bli bare to verneformer i Vassfaret; flere naturreservater med egne forskrifter og en restriktiv forvaltning, og ett landskapsvernområde med vernebestemmelser som dagens Vassfaret og Vidalen landskapsvernområde. Dette vil gi en bedre ivaretagelse av biologiske verdier på det nye reservat-areale, og det vil gjøre forvaltningen enklere og mer forutsigbar for eiere, bruker og myndigheter.

Det foreslås ingen endringer i verneforskriften for det utvidete Vassfaret og Vidalen landskapsvernområde med unntak av at areal og liste over berørte gnr/bnr oppdateres. I tillegg blir forskriften oppdatert med nye navn på kommuner og fylker m.m. Vassfaret og Vidalen landskapsvernområde vil med dette bli utvidet fra ca. 200 km² til 214 665 dekar.

FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN

Postboks 325, 1502 Moss | fmovpost@fylkesmannen.no | www.fylkesmannen.no/ov